

De lat omhoog

Groener, vitaler en kansrijker

Verkiezingsprogramma D66 Gooise Meren
2022-2026

The logo for the D66 political party, consisting of the letters 'D66' in white, bold, sans-serif font, centered within a solid green square.

D66

Overzicht

Voorwoord Sigrid Kaag	5
Voorwoord lijsttrekker	6
Speerpunten	8
Een Groener Gooise Meren	10
Betere bescherming van bomen.	10
Groenindex inzetten	10
Betere voorlichting over particuliere tuinen	10
Gemeentelijke ecooog	10
Ecologisch verantwoord groenbeheer	10
Energiebeleid	10
Minder plastic afval	11
Betere afvalinzameling	11
Beter onderwijs biedt meer kansen	13
Betere samenwerking tussen onderwijs, jeugdzorg en gemeente	13
Goed onderwijs in nieuwe woongebieden	13
Kinderopvang toegankelijk maken voor elk kind	13
Onderwijskansen	13
Een veranderende bibliotheek	13
De 'Bieb op School' verder uitrollen in de gemeente	14
Duurzame en gezonde scholen	14
Gezondere inwoners	16
Zorg bereikbaar	16
Meer zorgwoningen	16
Meer focus in de jeugdzorg	16
Eenzaamheidsbestrijding	16
Alcohol en drugsbeleid	17
Vroegsignalering problematische schulden	17
Minder fijnstof en beperking van houtstook	17
Minder geluidsoverlast	17
Meer bouwen naar behoefte, meer doorstroming, meer kwaliteit	19
Woningen voor ouderen en starters	19
Vergroening en duurzaam bouwen	19
Energieneutraal	20
Gebiedsontwikkeling	20
Regenwater	20
Openbare ruimte en mobiliteit verder verduurzamen	22
Een groen centrum voor Bussum	22
Meer ruimte voor de fiets	22

Parkeren van bezoekers	23
Hogere kwaliteit van de Openbare Ruimte	23
Versterking van het OV	23
Autoluwe vesting	23
Elektrisch vervoer	23
Mobiele veiligheid	24
Meer aandacht voor sport en recreatie	26
Duurzame recreatie stimuleren	26
Meer sporten in de openbare ruimte	26
Zwemmen voor ouderen	26
Sport en duurzaamheid	26
Een afgewogen sportbeleid	26
Meer aandacht voor cultuur	28
Broedplaatsen	28
Jongerenparticipatie	28
Festivals, concerten & manifestaties	28
Samen aanvullende middelen werven voor kunst en cultuur	28
Europa in onze gemeente	28
Cultuureducatie	29
Kunst in de openbare ruimte	29
Erfgoed	29
Amateurkunsten	29
Meer kansen voor ondernemen	31
Werkgelegenheid, zzp'ers en bedrijventerreinen	31
Betere bedrijfshuisvesting	31
Ruimte voor kleinschalige maakindustrie op bedrijventerreinen	31
Meer aandacht voor de centrumfunctie Bussum	31
Toerisme	32
Lokale producten	32
Horeca en evenementen	32
Transparant bestuur	34
Focusteams voor grote uitdagingen	34
Overkoepelende bestuursorganen	34
Participatie	34
Wijkplatforms/wijkwethouders	34
Informatievoorziening	34
Een inclusiever Gooise Meren	35
Privacy	35
Coalitieakkoord op hoofdlijnen	35
Transparante besluitvorming in drie stappen	35
'Right-to-Challenge'	35
Bestuurlijke kwaliteit	35
Financieel beleid koppelen aan ambities	37

Voorwoord Sigrid Kaag

Geachte lezer,

Voor u ligt een programma gebaseerd op de urgentie van dit moment. Meer dan ooit voelen wij de noodzaak onze leefomgeving te beschermen tegen de verwoestende effecten van de opwarming van de aarde. Meer dan ooit voelen wij de noodzaak om de groeiende kloof tussen arm en rijk, tussen diegenen met kansen en diegenen zonder kansen te dichten.

De oplossingen die wij aandragen zijn geworteld in een lange politieke traditie. Want D66 is niet alleen een pragmatische, maar ook een sociaalliberale partij. Wij zijn ervan overtuigd dat mensen alleen vrij kunnen zijn als de overheid gelijke kansen schept voor iedereen.

Dat betekent dat wij genoeg huizen willen bouwen om voor iedereen een passende en betaalbare plek te kunnen bieden. Wij willen dat leraren, verpleegkundigen, agenten en al die anderen die werk doen voor de samenleving kunnen wonen in de wijk waar ze werken. Wij willen dat uw wijk groener wordt, met schone lucht en schoon water voor iedereen. Wij willen dat uw kinderen naar een school gaan waar ze met passie en aandacht worden voorbereid op de wereld zoals die is. Wij willen dat uw kinderen aanspraak kunnen maken op huiswerkbegeleiding, sport, kunst en muziek—ook als u dat zelf niet kunt betalen. En wij willen meer wijkagenten, zodat u zich veilig voelt in de buurt.

Wat u niet in dit verkiezingsprogramma zal teruglezen, maar wel van ons mag verwachten, is dat we radicaal denken verbinden aan gematigd handelen. Wij willen de vrijheden van het moderne Nederland uitbreiden voor zoveel mogelijk mensen, maar geven ons rekenschap van het feit dat wat voor de een waarde is kan botsen met de belangen van de ander. Wij vinden daarom kracht in het compromis.

Er staat veel op spel. Wilt u dat Gooise Meren meedoet in de strijd tegen de opwarming van de aarde? Wilt u dat het onderwijs zo goed wordt dat alle mensen tot hun recht kunnen komen? Wilt u nieuwe politiek, die omkijkt naar anderen en verder kijkt naar morgen? Dan heeft u het juiste programma opengeslagen.

D66 heeft u nodig. Daarom vragen wij uw vertrouwen.

Hartelijke groet en veel leesplezier,

Sigrid Kaag

Voorwoord lijsttrekker

Beste inwoners van Naarden, Bussum, Muiden en Muiderberg,
Beste Gooise Meeders,

Bij de vorige verkiezingen in 2018 hebben we gezegd: 'D66 krijgt het voor elkaar'. En precies dat hebben we de afgelopen vier jaar gedaan: dingen voor elkaar krijgen door constructief mee te denken en te besturen, kritisch te zijn op voorstellen en samen te werken met andere politieke partijen. En dat in een periode waarin de Coronapandemie heerste.

Wat hebben wij in de periode 2018-2022 bereikt:

- ✓ **Er zijn talloze basisscholen opgeknapt of gebouwd (kindcentrum Muiden) in alle kernen van Gooise Meren en de huisvesting van het speciaal onderwijs is versterkt door de verhuizing van Elan.**
- ✓ **Een eigen regionale vervoers-BV, waardoor we duurzaam kunnen investeren in goed vervoer voor diegene die geen gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer.**
- ✓ **Wijkagenda's die zorgen voor betere focus op de verscheidenheid van de vier kernen.**
- ✓ **Nieuwe vormen van samenwerking. Zo krijgen inwoners bij de herontwikkeling van de Emmalocaties een bijzondere rol in de planontwikkeling.**
- ✓ **Lokale steunpakketten helpen ondernemers en ZZP-ers die door de coronacrisis veel te verduren hebben gekregen.**
- ✓ **Initiatieven die vorm geven aan de energietransitie in Gooise Meren. Zo is er een begin gemaakt van een warmtenet in Muiderberg en zijn de plannen voor een zonnegeluidswal langs de A1 bij Naarden dicht bij realisatie.**
- ✓ **Nieuwe woningen op vele locaties in Gooise Meren.**

Voor de periode 2022-2026 zeggen we 'breed kijken en lokaal doen'. De komende jaren staan in het teken van grote landelijke, regionale en lokale opgaven. De energietransitie, woningbouw en de gevolgen van de coronapandemie stoppen niet bij de gemeentegrens. D66 Gooise Meren is bij uitstek de partij die in staat is oplossingen te bedenken voor de opgaven die spelen en deze te vertalen naar een lokale invulling. Ja, wij bouwen nieuwe woningen en doen dit door in te zetten op vergroening van de buurt en een hoge kwaliteit van leven. Ja, wij renoveren schoolgebouwen en zorgen ervoor dat deze duurzaam en veilig worden ingericht.

De komende periode richten wij ons op een groener, vitaler en kansrijker Gooise Meren. Wij zetten in op hogere ambities bij de energie transitie om Gooise Meren sneller CO2 neutraal te krijgen. Wij investeren in onderwijs om sociale en leerachterstanden, mede als gevolg van de coronapandemie, versneld aan te pakken. Wij stimuleren de bouw van nieuwe woningen waar behoefte aan is, met name voor ouderen en starters, juist om de doorstroming te bevorderen. We zetten in op meetbare vergroening van Gooise Meren door bomenkap te beperken, nieuwe bomen te planten, maaibeleid te optimaliseren, tuinen te vergroenen etc., mede om de biodiversiteit te vergroten. We gaan verder met het verbeteren van participatie en versterken van de democratie in Gooise Meren en de regio.

Als D66-ers proberen we het goede voorbeeld te geven. Bijvoorbeeld door het adopteren van een straat en deze schoon te houden, mee te doen met natuurwerkdagen en door geregeld werkbezoeken af te leggen en de handen uit de mouwen te steken. Wij zullen dit blijven doen en hopen dat velen zullen aansluiten.

Kies voor een brede blik en lokaal doen, stem D66!

Geert-Jan Hendriks

lijsttrekker D66 Gooise Meren

Speerpunten

D66 wil dat er in Gooise Meren op een andere, meer complete manier naar groei en welvaart wordt gekeken. Louter economische groei heeft een grens en is volgens D66 niet het geschikte kompas om op te koersen voor onze groene gemeente. Als uitgangspunt voor beleid kiezen wij voor het begrip 'brede welvaart'. Bij 'brede welvaart' gaat het om de kwaliteit van ons onderwijs, de gezondheid van onze inwoners en de inrichting van onze leefomgeving. Daarom willen wij investeren in (taal)onderwijs, in passende woningen voor diverse doelgroepen en in een groen en bio-divers Gooise Meren met een rijk aanbod aan sport en culturele voorzieningen.

- **Meer ambitie bij de energietransitie**
- **Een groener Gooise Meren**
- **Beperking van overlast en fijnstof door houtstook**
- **De gemeente moet (kleine) bedrijven faciliteren**
- **Het stimuleren van hoogwaardige bouw naar behoefte**
- **Een groen en dynamisch winkelcentrum voor Bussum**
- **Inlopen van onderwijsachterstanden opgelopen door Corona**
- **Democratie kenmerkt zich door transparante en begrijpelijke besluitvorming**

Een Groener Gooise Meren.

Een Groener Gooise Meren

Gooise Meren is een groene gemeente. Inwoners kiezen ervoor om hier te wonen omdat het hier groen is en omdat de natuur dichtbij is. De gemeente moet zich nóg meer inzetten voor het groen, waardoor de biodiversiteit versterkt wordt en de leefomgeving mooier. De gemeente moet sturen op minder (plastic) afval door de bewustwording te vergroten.

Betere bescherming van bomen.

De gemeente kan veel meer doen om het bomenbestand te beschermen. Bomen vangen koolstofdioxide en fijnstof af, geven verkoeling op hete zomerdagen en stimuleren de biodiversiteit. Het bomenfonds wordt uitgebreid tot biodiversiteitsfonds. Het verkrijgen van een kapvergunning moet lastiger worden en illegale bomenkap moet worden bestraft. Bij bomenkap moet zowel bij particuliere als bij grootschalige ontwikkelingen, (vooraf) een geldbedrag gestort worden in het biodiversiteitsfonds. Het verbod om zonder vergunning bomen te kappen, zoals geregeld in de algemene plaatselijke verordening (APV) moet strikt worden gehandhaafd en bij de aanvraag van een kapvergunning wordt de directe omgeving geïnformeerd, aansluitend bij de werkwijze van de nieuwe omgevingswet. De gemeente moet daarnaast samenwerken met buurtplatforms om meer bomen op de waardevolle bomenlijst te krijgen.

Groenindex inzetten

Via satellietbeelden kan bepaald worden hoe groen een gemeente is (in de tijd). Dat wordt gedaan met de zogenaamde groenindex. D66 wil dat de groenindex ingezet wordt op wijkniveau, waarbij op wijkniveau de groenindex ten minste gelijk blijft. In wijken waar dit kan, moet de groenindex omhoog. Op deze manier maken we Gooise Meren nog groener.

Betere voorlichting over particuliere tuinen

De gemeente moet betere voorlichting geven aan inwoners over tuinonderhoud om de biodiversiteit te bevorderen. Hierbij denken we aan een koppeling van de operatie Steenbreek en de groenindex op wijkniveau. Bij nieuwe bestemmingsplannen willen we dat er een maximaal percentage bestrating per perceel ingevoerd wordt.

Gemeentelijke ecooloog

Meer ambtelijke capaciteit is noodzakelijk ten behoeve van een bio-divers groenbeleid met daarbij het kennisniveau omhoog t.a.v. biodiversiteit van uitvoerders van het groenbeleid. De regio G&V moet daarom een ecooloog in dienst nemen. Groenbeheer is niet alleen 'looks', maar moet meer in het teken staan van biodiversiteit.

Ecologisch verantwoord groenbeheer

De gemeente moet meer doen aan het vergroten van de biodiversiteit van insecten, zoals wilde bijen en vlinders. De gemeente kan hierbij gebruikmaken van het bijeneducatiecentrum van de Bijenstichting. We voeren een ecologisch maaibeleid in in Gooise Meren, waarbij door een ecooloog wordt bepaald hoe, wanneer en waar er gemaaid dient te worden. Hiermee wordt de biodiversiteit van planten en dieren bevorderd. Het maaien van fonteinkruid in het Gooimeer is wellicht noodzakelijk voor watersporters, maar moet ook in het teken staan van het vergroten van de biodiversiteit in het Gooimeer. Om dezelfde redenen willen we dat de gemeente in overleg treedt met het Waterschap om de mogelijkheid van verhoging van het waterpeil te onderzoeken.

Energiebeleid

Gooise Meren maakt werk van de energietransitie en streeft ernaar energieneutraal te zijn. Een verbod op terrasverwarming en nachtelijke reclame verlichting draagt daar aan bij. De gemeente steunt actief de rol van Wattnu en andere organisaties die inzetten op energiebesparing.

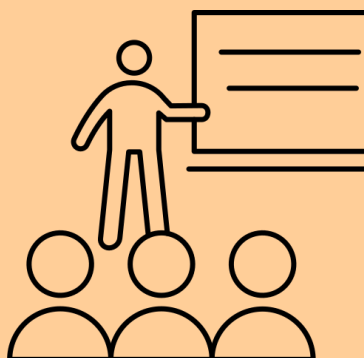
Minder plastic afval

D66 wil dat het gebruik van plastic wordt teruggedrongen en dat we beter gaan recyclen. Inwoners, ondernemers en organisaties moeten worden gestimuleerd om het gebruik van plastic te verminderen. De gemeente moet voorlichting geven hoe te consuminderen. Bijvoorbeeld door meer aandacht te vragen voor de zogenaamde 'repair-cafés' en kringloopwinkels. We willen ook dat er permanente voorlichting wordt gegeven aan leerlingen van basisscholen en voortgezet onderwijs om zwerfafval te voorkomen.

Betere afvalinzameling

De gemeente moet de bewustwording bij inwoners met betrekking tot afval en afvalinzameling versterken. Regionale prestatieafspraken met de Grondstoffen- en Afvalstoffen Dienst (GAD) en Suez moeten hierop gericht zijn. Het plaatsen van stille, ondergrondse afvalcontainers (incl. glasbakken) moet versneld worden.

Beter onderwijs
biedt meer
kansen.

Beter onderwijs biedt meer kansen

Goed onderwijs is de basis voor vrije, gelukkige inwoners in een samenleving waarin iedereen tot zijn recht kan komen. Daarom zijn we voor een Leven, Lang, Leren, dus voor ontwikkeling en groei in elke levensfase.

Betere samenwerking tussen onderwijs, jeugdzorg en gemeente

D66 wil het lerarentekort in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs terugdringen. D66 wil graag een reiskostenvergoeding en/of huisvesting regelen voor leraren die moeilijk een woning kunnen vinden in de gemeente en inzetten op boeiende loopbaanmogelijkheden voor leraren om hen te binden aan het onderwijs in Gooise Meren. De afstand tussen onderwijs en jeugdzorg moet kleiner worden. Jeugdzorg bij leerlingen in het voortgezet onderwijs komt vaak voor. Omdat niet ieder kind binnen de gemeentegrenzen naar het voortgezet onderwijs gaat, is het van belang dat de gemeente hier oog voor heeft. De gemeente moet hierbij een actieve rol spelen. D66 vindt het belangrijk dat meer jongeren gemotiveerd worden om naar het theater te gaan, ons culturele erfgoed te waarderen en meer te bewegen. Wij zien kansen dit te bewerkstelligen door jongeren te betrekken bij de samenwerking tussen scholen en gemeente, door subsidie vrij te maken voor kunst en cultuurprojecten en door gratis aanbieden van leerstof op gebied van politiek en maatschappij en zo meer inzicht te geven in de politiek om met meer kennis deel te kunnen nemen aan het maatschappelijke debat.

Goed onderwijs in nieuwe woongebieden

In Gooise Meren zijn een aantal nieuwe woongebieden in ontwikkeling in de verschillende kernen. In deze nieuwe woonwijken komen veel gezinnen met kinderen te wonen. D66 wil voldoende beschikbaarheid van scholen en kinderopvang, zodat iedereen naar school kan op korte afstand en keuzevrijheid heeft. Nieuwe woonwijken bieden kansen voor IKC ontwikkeling. D66 wil doorgaan met het stimuleren van integrale kindcentra.

Kinderopvang toegankelijk maken voor elk kind

Niet alleen moet de kinderopvang beschikbaar zijn voor ieder kind, kinderopvang moet ook betaalbaar zijn en daardoor gelijke kansen geven aan ieder kind. D66 wil dat de gemeente meer doet aan zogenaamde vroeg-signalering en voorschoolse educatie.

Onderwijskansen

Na de 'lockdowns' van het afgelopen jaar zijn er sociale en leerachterstanden bij leerlingen van basisscholen en het voortgezet onderwijs ontstaan. D66 wil de achterstanden o.a. wegwerken door middel van lentescholen en zet de subsidie van het Rijk in op scholen waar dit nodig is. Gelijke kansen in het onderwijs vragen om een ongelijke behandeling. Om ieder kind gelijke kansen te geven, zullen kinderen en ouders met een achterstand in de Nederlandse taal hulp krijgen om zich goed te kunnen ontwikkelen. Huiswerkbegeleiding kan hier een goed middel zijn en moet daarom toegankelijk gemaakt worden voor deze doelgroepen. Ter ondersteuning van al deze hulp is het belangrijk dat boeken lenen bij de bibliotheek gratis blijft voor jongeren tot 18 jaar.

Voor statushouders wordt taalles aangeboden in combinatie met (vrijwilligers)werk om de participatie in de samenleving te bevorderen en betrek hier de lokale ondernemers bij om een koppeling te maken tussen participatie statushouders en arbeidsmarkt.

Een veranderende bibliotheek

D66 wil dat de gemeente investeert in de 'nieuwe' bibliotheek. De bibliotheek is van steeds meer toegevoegde waarde in de kernen van Gooise Meren. De rol van de bibliotheek verandert van primair uitlenen van boeken naar een ontmoetingsplek voor iedereen. Een plek waar cursussen worden aangeboden, voorleesmiddagen worden georganiseerd, waar een studieruimte beschikbaar is en laaggeletterden worden geholpen. Kortom, de nieuwe

bibliotheek geeft kansen voor iedereen. Voorlezen en het lezen volgens een leesplan is hierbij belangrijk. Omdat lezen een essentieel onderdeel is van het onderwijs geeft D66 de 'nieuwe' bibliotheek een hoge prioriteit.

De 'Bieb op School' verder uitrollen in de gemeente

Volgens D66 moeten initiatieven, zoals de Bieb op school (BOS), door de gemeente worden ondersteund. Met het BOS-project worden bibliotheekboeken op meerdere plaatsen aangeboden en is de drempel om boeken te lenen en te lezen lager.

Duurzame en gezonde scholen

De afgelopen jaren zijn er een flink aantal scholen verduurzaamd zoals beschreven in het integraal huisvestingsplan (IHP). De gemeente moet blijven investeren in duurzame en gezonde schoolgebouwen. De ontwikkeling van een middelbare school op het voormalige Hocras terrein moet voortvarend ter hand worden genomen. Aan het IHP moet ventilatie van schoolgebouwen toegevoegd worden als speerpunt. D66 wil dat de gemeente hiervoor gebruik maakt van provinciale regelingen voor zonnepanelen en ventilatie (programma energieke scholen). D66 zou graag zien dat er in de samenwerking tussen gemeente en de scholen meer oog komt voor gezonde schoolkantines in het voortgezet onderwijs en voor bewustwording van de consequenties van overgewicht op langere termijn. D66 maakt zich zorgen over toenemend overgewicht onder de jeugd en pleit voor actieve inzet van de buurtcoaches binnen de scholen. D66 vindt het belangrijk dat scholen genoeg ruimte krijgen om gym en beweging te faciliteren voor zowel het basis- als het voortgezet onderwijs.

Gezondere inwoners.

Gezondere inwoners

D66 wil een overheid die oog heeft voor de gezondheid van inwoners. D66 vertrouwt op de eigen kracht van mensen, maar niet iedereen kan altijd in gelijke mate voor zichzelf zorgen. Een sociaal vangnet is in dit soort omstandigheden nodig. Schuldhulpverlening moet hierbij worden ingezet en vroeg-signalering van mensen met schulden is belangrijk om snel te kunnen helpen.

De laatste jaren zijn wachtlijsten in de jeugdzorg en ouderenzorg toegenomen. Bovendien is er ook in Gooise Meren een tekort aan zorgwoningen. D66 wil dat de gemeente, mede met behulp van de coronagelden die vanuit het rijk beschikbaar zijn gekomen, pro-actief deze problemen aanpakt.

Zorg bereikbaar

De kwaliteit van zorg moet hoog op de agenda van de gemeente staan. D66 wil dat de gemeenteraad periodiek geïnformeerd wordt. Mensen die voor zorg naar de gemeente komen moeten in één keer goed worden doorverwezen; geen 'kastje naar de muur'. Hiervoor dient het huidige 'volgsysteem' te worden verbeterd. Steeds meer zorgtaken worden door vrijwilligers en mantelzorgers vervuld. De druk op hen wordt groot terwijl de vrijwilligers en mantelzorgers verlichting zoeken. Om te zorgen dat vrijwilligers en mantelzorgers de zorg langer vol kunnen houden op een manier die bij hen past, wil D66 hen daarom ondersteunen door de vrijwilligers en mantelzorgers te begeleiden en te trainen waarmee zij met collega-mantelzorgers leren hoe zij hun taak zo vitaal mogelijk kunnen invullen.

Meer zorgwoningen

De wachtlijsten bij verzorgings- en verpleeghuizen nemen toe. Door de vergrijzing zal dit alleen maar toenemen. D66 wil dat de gemeente de vergrijzing monitort en de capaciteit bij verzorgings- en verpleeghuizen hierop aanpast. Bij her- en nieuwbouw van verzorgings- en verpleeghuizen moet de gemeente bijdragen aan de mogelijkheid tot uitbereiding van de capaciteit. D66 wil daarom dat er voor zorgwoningen een gemeentelijk quotum gaat komen, zodat er meer betaalbare woningen met aanpassingen komen. Daarnaast moet de gemeente particuliere zorgwooncorporaties steunen en initiatieven hiervoor faciliteren, zodat het makkelijk wordt zorgwoningen te realiseren.

Meer focus in de jeugdzorg

De wachtlijsten bij de jeugdzorg zijn lang. Zeker diegenen die zware zorg nodig hebben kunnen niet lang wachten. D66 wil dat juist deze groep kan rekenen op snelle zorg. D66 wil dat Gooise Meren binnen de regio scherp toezicht blijft houden op malafide bureaus en bureaus die hoge winsten maken die ten koste gaan van de zorg aan de jeugd die dit het hardst nodig hebben. Ook maakt D66 zich hard om te zorgen dat de complexe en zware zorg te weinig of te laat worden geholpen. Er moet goede opvang en woonruimte komen voor jongeren met een indicatie. Kinderen met bijvoorbeeld depressiviteit zijn nu té lastig te plaatsen. Initiatieven waarbij ouders voor kinderen zorgwoningen kopen moeten door de gemeente gesteund worden. D66 wil dat het goede werk van het Consultatie en Advies (C en A) team voortgezet wordt.

Eenzaamheidsbestrijding

Eenzaamheid is een landelijk probleem. D66 wil sociaal isolement tegengaan door ontmoetingen creëren tussen ouderen en jongeren. Ook willen we specifieke informatie en ondersteuning in de buurt bieden, bijvoorbeeld bij digitalisering. Daarnaast bekendheid geven aan de initiatieven die er al zijn. Wijkteams en buurtnetwerken kunnen hierin een belangrijke rol spelen.

Alcohol en drugsbeleid

De gemeente moet oog hebben voor de gevolgen van drugs- en alcoholgebruik. Lachgas is momenteel een van de populaire genotsmiddelen wat voor veel overlast en gevaarlijke situaties zorgt. D66 wil daarom dat de verkoop van lachgas wordt verboden. De algemene plaatselijke verordening (APV) moet hiervoor ingezet worden als hier landelijk nog geen actie op is genomen in 2022. Daarnaast vindt D66 het belangrijk dat de gemeente zorgdraagt voor goede voorlichting over de schadelijke gevolgen van lachgas en andere drugs. Voor het terugdringen van het gebruik onder jongeren speelt het betrekken van de opvoeders een grote rol.

Vroegsignalering problematische schulden

Wij willen dat de gemeente onderzoek doet naar op welke manier onder de huidige wetgeving in de AVG er mogelijkheden gevonden kunnen worden om betalingsachterstanden vroeg te signaleren en zo de opbouw van problematische schulden te voorkomen.

Minder fijnstof en beperking van houtstook

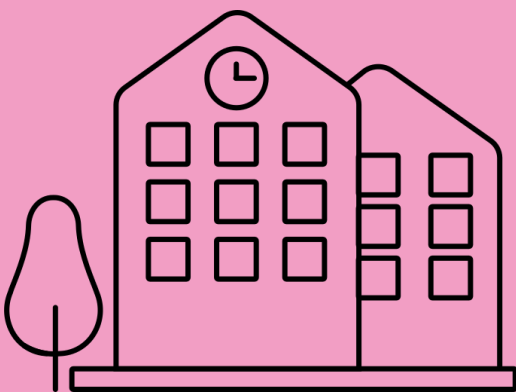
Er lopen in de regio verschillende goede initiatieven waarmee de luchtkwaliteit verbeterd kan worden, zoals 'De Stelling Amsterdam 2.0' die groen langs de vroegere verdedigingswerken stimuleert waarmee veel fijnstof kan worden afgevangen. Wij vinden dat Gooise Meren mee moet doen met dit soort initiatieven.

Afgelopen jaar is uit onderzoek gebleken dat houtkachels, haarden en vuurkorven de oorzaak zijn van zeer hoge fijnstofconcentraties in woonwijken. Omdat dit ernstige gezondheidsklachten oplevert bij een aanzienlijk aantal bewoners met aandoeningen aan de luchtwegen, moet de gemeente beperkende maatregelen nemen. Er moet stevig beleid gemaakt worden waarmee deze overlast sterk wordt teruggebracht. Om een beperking van de maximaal toegestane uitstoot te realiseren, denken we aan een verplichting om schoon en droog hout te stoken en (gesubsidieerde) filtersystemen verplicht te stellen. Naast deze maatregelen is het van belang dat inwoners worden geïnformeerd over wanneer het weer het toestaat om verantwoordt en zonder overlast te stoken. Wij zullen daarom inzetten op een waarschuwingssysteem voor verantwoorde stookdagen. Sfeer voor de één mag niet ten koste gaan van de gezondheid van de ander. Voorts wordt zo spoedig mogelijk een algemeen vuurwerkverbod ingevoerd.

Minder geluidsoverlast

Geluidsoverlast kan ernstige gezondheidsklachten veroorzaken. D66 vindt dat de gemeente haar invloed moet aanwenden om overlast van vliegverkeer te verminderen. Tevens willen we geluidswallen langs de A1 en A6 op locaties waar de geluidsnormen worden overschreden. Dus ook langs de Keverdijk en bij Muiderberg.

Meer bouwen
naar behoefte,
meer doorstroming,
meer kwaliteit.

Meer bouwen naar behoefte, meer doorstroming, meer kwaliteit

De gemeenteraad heeft veel invloed op de functionele inrichting van de bebouwde omgeving. Waar gewoond en gewerkt mag worden, waar industrie zich mag vestigen en wat groen moet blijven wordt vastgelegd in de nieuwe Omgevingsvisie en het daarna nog op te stellen Omgevingsplan. Daarnaast stelt het gemeentebestuur regels op voor grote en kleine bouwplannen, zoals het aandeel betaalbare huurwoningen (sociaal en middenhuur) en sociale koopwoningen bij gebiedsontwikkelingen en welstandsbeleid waarin verwoord staat aan welke uiterlijke kenmerken een bouwwerk minimaal moet voldoen. D66 zet zich al jaren in voor een groene en kwalitatief hoogwaardige bebouwde omgeving.

Woningen voor ouderen en starters

D66 wil dat de beschikbare woonruimte beter aansluit op de behoefte. De komende jaren is vooral de vraag naar (betaalbare) woningen voor ouderen en starters veel groter dan het aanbod. De mate van betaalbaarheid wordt grotendeels bepaald door de markt, maar ook door de grootte van de woning. En daar kan de gemeenteraad invloed op uitoefenen. Door nieuwbouw van kleinere appartementen met een minimum oppervlakte van 50 m² en het splitsen van bestaande gebouwen tot kleinere drempelvrije appartementen, kan voor beide doelgroepen het aanbod vergroot worden.

Daarnaast verdienen ook initiatieven die duurdere gelijkvloerse woningen voor ouderen realiseren onze steun, omdat deze de doorstroming op de woningmarkt bevorderen en daarmee ook voor meer aanbod voor andere doelgroepen zorgen. Om te voorkomen dat nieuw gerealiseerde koopwoningen worden verhuurd, willen we dat er een zelfbewoningsplicht wordt opgelegd. Verder vinden we het wenselijk dat de betaalbare huurwoningen verhuurd worden door woningcorporaties en de verkoop van sociale huurwoningen door woningcorporaties op een acceptabel niveau gebracht zal moeten worden, zodanig dat het aantal sociale woningen, na nieuwbouw, op zijn minst gelijk blijft.

D66 wil de komende periode ruimte geven aan particulier initiatief waarbij woningen voor ouderen en starters worden gerealiseerd. Bijvoorbeeld door ambtelijke ondersteuning te bieden voor oprichting van een wooncoöperatie waar dat om huurwoningen gaat en voor Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) waar dat om koopwoningen gaat. We willen ook dat de gemeente meewerkt aan wijziging van bestemmingsplannen voor bestaande bouw als dat tot doel heeft meer woningen voor ouderen en starters te realiseren.

Behalve het aanpassen van wet- en regelgeving willen we dat de gemeente ook zelf initiatieven gaat ontplooiën die een bijdrage kunnen leveren aan het opvangen van de vergrijzing. Zo moet het aanbod van zorgappartementen gaan groeien in samenspraak met woningbouwcorporaties. We willen dat de gemeente het initiatief neemt om (langdurig) leegstaande percelen en panden te gebruiken om woningen voor starters en ouderen te realiseren. Appartementencomplexen waar oud en jong samenkomen kan ook onderlinge zorg stimuleren en zorgen voor een divers woonmilieu. Een bijkomend effect van een focus op woningen voor ouderen zijn de grotere woningen die zij achterlaten voor gezinnen.

We willen langdurige leegstand graag aanpakken en bruikbare leegstaande gebouwen, winkels en verouderde industriegebieden ombouwen tot woningen naar de laatste duurzaamheidsnormen.

Leegstaande schoolgebouwen in Muiden en Muiderberg kunnen verbouwd worden tot woningen voor senioren en starters.

Vergroening en duurzaam bouwen

Een ander belangrijk punt voor de komende periode is het stimuleren van vergroening en duurzaam (ver)bouwen. D66 zet zich al jarenlang in voor duurzaam bouwen. Zo hebben wij afgedwongen dat er bij Crailo een energie-positieve wijk wordt ontwikkeld en zijn er in de afgelopen jaren veel scholen verduurzaamd. Regelgeving die de

aanleg van groene daken en gevels belemmert moet worden geschrapt. We willen dat de gemeente de aanleg van sedumdaken gaat subsidiëren.

In de komende gemeenteraadsperiode moeten ook bedrijventerreinen vergroend worden en moet zogenaamd circulair bouwen verplicht worden bij nieuwbouw, zodat er eindelijk een start gemaakt wordt met het sluiten van de kringloop van bouw materiaal. Ook willen wij het gebruik van bio-based materialen en natuur-inclusief bouwen stimuleren.

We staan voor een andere kijk op bouwen (toekomstbestendig): passende woningen met goed toegankelijk plattegronden/indelingen volgens het concept flexibel bouwen/industriële bouwen, met gebruik van modulaire onderdelen en zoveel mogelijk hergebruik van bouwmaterialen. Wij willen klimaat-adaptief bouwen en ontwikkelen om hittestress in onze gemeente tegen te gaan.

Energieneutraal

De sterk opgelopen energieprijzen hebben laten zien dat het loont om de bestaande woningvoorraad in Gooise Meren versneld energie-neutraal te maken, en dat te doen in nauwe samenwerking met collectieve, duurzame en lokale leveranciers en de energie-coöperatie. De gemeente moet haar inwoners daarbij helpen. Om de bestaande (historische) bebouwing te verduurzamen sluit de gemeente zich wat D66 betreft aan bij alle landelijke stimuleringsprogramma's. Wij blijven ruimte geven aan inwonersinitiatieven en zorgen dat iedereen mee kan doen, we versterken de gemeentelijke regierol met uitbereiding van de ambtelijke capaciteit, we voeren RES1.0 daadkrachtig uit én maken de RES2.0 nog ambitieuzer, waarbij we de spanning tussen erfgoed, natuur en energietransitie niet schuwen. Bovendien gaan we voortvarend aan de slag met de warmtetransitie. Wij willen dat lokale energie-coöperaties gestimuleerd worden en in beschermd dorps- en stadsgezicht moet de gemeente proactief naar mogelijkheden zoeken zoals het gebruik van aquathermie, geothermie en waterstof. Het duurzaamheidsfonds moet hiertoe worden uitgebreid en voorlichting aan particulieren hierover moet worden verbeterd. Bij bedrijfs- en woongebouwen stimuleren we dat zonnepanelen over het hele dak gelegd worden voor maximale opbrengst.

Gebiedsontwikkeling

Er is een groot tekort aan woningen, ook in onze regio. Om deze tekorten op te kunnen lossen zal iedere gemeente zijn steentje moeten bijdragen. D66 ziet kansen in het binnenstedelijk bouwen en verdichten van bestaande woonkernen, mits dit niet ten koste gaat van de groene kwaliteit, de bestaande natuur en het historisch erfgoed die de huidige kernen een unieke aantrekkelijkheid geven. Voor grootschalige woningbouw is in Gooise Meren weinig ruimte doordat de gemeente is omgeven door beschermde natuurgebieden, water en veel erfgoed bezit binnen de gemeentegrenzen. Toch vinden wij het belangrijk een open blik te houden en per gebied te kijken naar de mogelijkheden. Het belang van natuurbehoud, leefbaarheid, behoud van erfgoed zijn hierbij leidend en waar mogelijk zetten wij ons in om deze kwaliteiten verder te versterken in de woonkernen. Ondanks dat er nu geen concrete plannen liggen, pleiten wij ervoor dat de gemeente blijft lobbyen voor ondertunneling van de A1, bijvoorbeeld via de MRA. Elke gebiedsontwikkeling moet circulair zijn, met (minimaal) energie-neutrale woningen.

Regenwater

D66 wil dat de gemeente de loskoppeling van de afvoer van regenwater op het riool gaat stimuleren. Bijvoorbeeld bij renovatie van het rioolnetwerk, zoals in Muiderberg. Ook moeten inwoners geïnformeerd worden over de mogelijkheden van afkoppeling. Het duurzaamheidsfonds moet hiervoor worden ingezet. Bovendien willen we onderzoeken of een maximaal percentage bestrating per perceel haalbaar is bij huidige bestemmingsplannen en willen we het verplicht invoeren bij nieuwe bestemmings- of omgevingsplannen. Op deze manier worden overstromingen voorkomen bij hevige regenval en zorgen we ervoor dat er minder droogte ontstaat bij weinig regenval.

Openbare ruimte en mobiliteit verder verduurzamen.

Openbare ruimte en mobiliteit verder verduurzamen

Een groot deel van de gemeentelijke begroting wordt besteed aan de inrichting en het beheer van de openbare ruimte. Het is daarmee ook een van de beleidsterreinen waar het lokaal bestuur nadrukkelijk het verschil maakt. D66 wil de komende jaren het verschil maken door te kiezen voor kwaliteit, vergroening en meer ruimte voor de fiets.

Een groen centrum voor Bussum

Het centrum van Bussum, dat ook voorzieningen heeft waar bewoners van de andere kernen graag gebruik van maken, heeft veel veranderingen ondergaan in de loop der tijd. Helaas is daarbij veel van het oude brinkdorp verloren gegaan. De gemeente heeft de laatste jaren zich volop ingezet om het centrum levendiger en groener te maken. D66 ziet kansen om het centrum nog verder te verfraaien en zijn positie in de regio te verstevigen. Nu de plannen voor het opknappen van het stationsgebied en de Vlietlaan tot uitvoering komen, zien wij graag een stationsgebied ontstaan waar het prettig is om (zakelijk) af te spreken met een versterking van de 'groene loper' naar het centrum. Deze ontwikkeling zien we graag doorgezet in een centrumvisie waarbij groenbeleving en kwaliteit in ontwerp en materiaal centraal staan. Een groen centrum met veel open ruimte als plein van het dorp past bij het verleden als brinkdorp en moet het winkel- en horecabestand ook economisch een impuls geven. Dat is niet alleen fijn voor de ondernemers daar, maar vooral ook voor bewoners en bezoekers die gebruik maken van het centrum.

Samenwerking met vastgoedeigenaren en ondernemers is noodzakelijk om gelijktijdig ook de architectuur en reclame-uitingen van de gevels op een kwalitatief hoger niveau te brengen. Dat begint bij duidelijke richtlijnen in welstandsbeleid, waarbij aangesloten kan worden op succesvol beleid dat al in andere gemeenten daarvoor is opgesteld. Welwillende eigenaren en ondernemers moeten hierbij gezien worden als partners van de gemeente en kunnen aanspraak maken op subsidies en een meedenkende gemeente om de transformatie van het centrum voor alle partijen een succes te laten worden.

Met een aantrekkelijk stationsgebied waar (zakelijke) ontmoetingen kunnen plaatsvinden, in de ochtend een croissantje en krantje kan worden gehaald, wordt het ook aantrekkelijker de auto te laten staan en het OV te nemen.

Meer ruimte voor de fiets

D66 kiest voor de fiets. Op plekken zoals onze stads- en dorpscentra, rondom sportvelden en scholen is zowel veel fietsverkeer als autoverkeer. Wat D66 betreft is de auto dan bij voorkeur te gast en wordt de snelheid van het verkeer naar stapvoets teruggebracht. Om de veiligheid voor fietsers te bevorderen wordt onderscheid gemaakt tussen hoofdverbindingen met vrij-liggende fietspaden waar door gemotoriseerd verkeer 50 km/u mag worden gereden en vertakkingen waarbij de toegestane snelheid wordt teruggebracht naar maximaal 30 km/u.

Ook bij een conflict tussen ruimte voor voetganger of fiets, kiest D66 voor de fiets. Geen snelfietspaden door krappe dorpscentra (die kunnen er veel beter omheen gelegd worden), maar door het aanpassen van de inrichting van de straat. Uit onderzoek blijkt dat langzaam verkeer (fiets en voetganger) een positieve invloed heeft op de economie van een winkelgebied. Met ruim baan voor de fiets wordt gelijktijdig ook het fietsen naar dat centrum bevorderd.

Als een doorgaande verkeersroute opnieuw wordt ingericht, willen we bredere fietspaden, zodat er meer ruimte is om te passeren, naast elkaar te fietsen en voor bakfietsen, zonder dat daardoor gevaarlijke situaties ontstaan. Deze extra ruimte voor de fiets mag niet ten koste gaan van bestaande groenstroken en bomenrijen.

Het centrum van Muiden zou heel goed ingericht kunnen worden als auto-te-gast gebied.

Parkeren van bezoekers

Winkels en horeca in Naarden, Bussum, Muiden en Muiderberg zijn voor een groot deel afhankelijk van de regio. Daarom willen we dat deze ook goed bereikbaar blijven voor mensen die met de auto komen. In de centra waar weinig ruimte is geven we bij het verdelen van die schaarse ruimte voorrang aan fiets(parkeren), vergroening en kwalitatief hoogwaardige beleving van de openbare ruimte die recht doet aan het unieke karakter van elk van de stads- en dorpskernen. De afweging om parkeerplaatsen in de centra op te heffen is daar dus steeds aan gekoppeld. De gemeente moet auto-parkeren aan de rand van de stads- en dorpscentra stimuleren. Daar hoort ook ruimte voor hybride vormen van mobiliteit bij, zoals deelfietsystemen. Auto's van bezoekers van de centra worden bij voorkeur gestapeld geparkeerd in boven- en ondergrondse parkeergarages op bestaande parkeerlocaties.

Hogere kwaliteit van de Openbare Ruimte

Om de kwaliteit van de inrichting van de openbare ruimte te verbeteren willen we beleid dat consistent ontwerp en materiaalgebruik bevordert. Elk van de kernen heeft zijn eigen unieke karakter, daarbinnen zou het vastleggen van materiaalgebruik en straatprofielen in een zogenaamd handboek openbare ruimte, sterk kunnen bijdragen aan een hogere kwaliteit van de openbare ruimte. Daarbij willen we dat de standaard versterking gaat plaatsmaken voor vergroening en half-verharding waar dat kan, zodat waterinfiltratie en groenbeleving bevorderd worden. De plannen voor een kwalitatief hoogwaardige 'groene loper' van Station Naarden-Bussum naar het centrum van Bussum, verdienen navolging op andere OV-knooppunten. Deze groene knooppunten vormen een passende entree voor wie met het OV naar Muiden, Muiderberg, Naarden of Bussum reist.

Versterking van het OV

Wij willen dat de aansluiting van Muiden en Muiderberg op het OV verbeterd wordt, zodat het voor inwoners gemakkelijker wordt het OV te pakken in plaats van de auto. Om het OV aan te vullen en de waterbeleving te versterken willen we de haalbaarheid onderzoeken om met marktpartijen en andere gemeenten een waterbussysteem op te zetten tussen Huizen, Naarden, Muiderberg, Muiden, Almere en Amsterdam.

Autoluwe vesting

Naarden-Vesting en Muiden-Vesting moeten een autoluw karakter krijgen, waarbij doorgaand gemotoriseerd verkeer zoveel mogelijk geweerd wordt. Hierdoor wordt het leefklimaat aangenamer en veiligheid voor fietser en voetganger verhoogd. Winkels en horeca moeten bereikbaar blijven voor bezoekers die met de auto komen.

Elektrisch vervoer

D66 wil versnelde elektrificatie van vervoer in de gemeente voor een betere luchtkwaliteit en minder geluidsoverlast. Pakketbezorging aan huis is de laatste jaren enorm gegroeid en moet met elektrische vervoersmiddelen of met fietskoeriers gaan plaatsvinden. De gemeente moet hier een actieve rol bij innemen. Steeds meer inwoners kiezen voor een elektrische auto en dus moet het aantal laadpalen gelijke tred houden. Hierbij moet ook gekeken worden naar innovaties, zoals lantaarnpalen als oplaadpunt. Een groeiend aantal inwoners legt laadkabels over de stoep vanuit de tuin. Dit levert gevaarlijke situaties op voor minder validen en ouderen. Wij willen daarom dat de gemeente duidelijke regels stelt en handhaaft.

Mobiele veiligheid

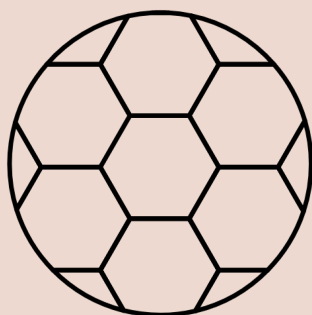
Veiligheid op straat is een van de punten waar D66 zich voor wil inzetten. We zien nog te vaak gevaarlijke situaties bij veel bezochte openbare ruimten zoals sportvelden en treinstations. D66 is voor (snel-) fietspaden waar de bestrating goed is gelegd en wordt onderhouden. Ook oversteekplaatsen voor fietsers bij de sportvelden moeten veiliger.

Bij de sportvelden en treinstations zien we dat mensen steeds vaker met de fiets komen en dat is een goede trend. Het aantal fietsenrekken bij sportvelden en stations moet worden uitgebreid om aan de toenemende vraag te voldoen. Fietsen die verkeerd geparkeerd staan, worden gelabeld en indien na 24 uur de fiets nog steeds verkeerd geparkeerd staat, wordt deze verwijderd.

Brede straten moeten zo worden ingericht dat er niet harder gereden kan worden dan de maximaal toegestane snelheid. In een aantal straten in de dorpskernen is de auto of fiets te gast en wordt er extra rekening gehouden voetgangers.

Meer aandacht voor sport en recreatie.

Meer aandacht voor sport en recreatie

D66 vindt dat sport en recreatie voor iedereen toegankelijk moet zijn. Recreatie moet duurzaam worden ingericht. D66 is trots op onze cultuurhistorie, dus willen we deze delen met bezoekers door in te zetten op kwaliteitstoerisme. Bewegen is belangrijk voor de gezondheid van onze inwoners. Wij willen het eenvoudiger maken om ook te sporten in de openbare ruimte door (digitale) bewegwijzering van hardloop routes, fiets/MTB routes en publieke sportveldjes.

Duurzame recreatie stimuleren

Gooise Meren is een prachtige gemeente om door en naartoe te fietsen. D66 wil deze vorm van recreatie verder uitbouwen. Daarnaast heeft Gooise Meren veel ruimte om te recreëren aan het water. D66 streeft naar duurzame recreatiegebieden met mogelijkheden voor ontwikkeling en met behoud van natuur en landschap zoals beschreven in de Gooise Kustvisie. Verbeteringen en aanvullingen op de huidige vaarroutes moeten in lijn zijn met de visie van Stichting Gastvrije Randmeren. D66 wil meer aandacht voor varen in natuurgebieden, vooral vogelgebieden. Hier moeten tweetaktmotoren verboden worden en moet elektrisch varen gestimuleerd worden. Dit geldt tevens voor varen in de grachten van Naarden-Vesting.

Meer sporten in de openbare ruimte

De gemeente moet het sporten in de openbare ruimte bevorderen. D66 wil dat er een 5, 10 en 15 km hardlooptroute door de gemeente wordt 'bewegwijzerd'. Deze routes moeten ook digitaal beschikbaar zijn via de website en andere digitale kanalen van de gemeente. Daarnaast wil D66 dat er in de gemeente meer sportveldjes en skatebanen worden aangelegd. Naast hardlooptroutes kunnen er voor ouderen ook wandelroutes worden gemaakt.

Zwemmen voor ouderen

De Zandzee en De Lunet zijn zwembaden die vooral in de ochtend door veel ouderen worden bezocht. Beide zwembaden vervullen, mede door de ligging, een belangrijke (sociale) functie in de gemeente. D66 vindt dat het zwembad De Lunet pas gesloten mag worden als er een alternatief is met gelijkwaardige faciliteiten. Een nieuw te bouwen zwembad bij het Naarderheem zou een goed alternatief kunnen zijn.

Sport en duurzaamheid

D66 wil dat sportaccommodaties verduurzaamd worden. Hierbij kan gedacht worden aan slimme verlichting op de velden en kleedkamers, zonnepanelen, milieuvriendelijke (kunst)grasvelden en bakken voor het afvangen van kunstgraskorrels. Bovendien horen bij duurzame sportaccommodaties een gezonde kantine met o.a. biologische producten.

Een afgewogen sportbeleid

De populariteit van de verschillende sporten varieert continu. De gemeente moet het sportbeleid kritisch beoordelen gebaseerd op gelijkwaardigheid. De gemeente moet sportverenigingen helpen financieel gezond te kunnen opereren en vandalisme rond sportparken moet voorkomen worden. D66 wil dat Gooise Meren een inclusieve sportgemeente is waar iedereen mee kan doen.

Meer aandacht voor cultuur.

Meer aandacht voor cultuur

Gooise Meren is een gemeente met veel cultuurhistorisch erfgoed. D66 ziet graag dat het erfgoed bezocht wordt en dus goed op de kaart wordt gezet. De afgelopen jaren is de Vesting Muiden sterk verbeterd. Trekpleisters zoals de stelling van Amsterdam zouden nog beter zichtbaar en beleefbaar moeten zijn. Voor de groep jongeren van 13-18 jaar, wil D66 dat er meer aanbod komt door deze groep te betrekken bij de programmering van de verschillende culturele instellingen (zoals het Spant en het Filmhuis).

Broedplaatsen

Nu meer dan ooit – nu creativiteit één van de waarden is die ons als maatschappij verder gaat brengen – willen wij in samenwerking met vastgoedpartijen culturele broedplaatsen organiseren voor creatieve makers uit de gemeente. In het geval van leegstand kunnen galerieruimtes ontstaan, ateliers, living labs en creatieve samenscholingsplekken. Een plek om te kunnen doen en oefenen waar je gepassioneerd over bent is essentieel voor de keten van talentontwikkeling (van amateur tot professional). De gemeente kan dit stimuleren en faciliteren, door bijvoorbeeld te bemiddelen, regelvrije zones aan te stellen of door het openstellen van eigen vastgoed.

Jongerenparticipatie

Do it together – do it yourself. De jongeren van deze tijd pakken het anders aan. En daarvoor hebben ze ruimte nodig. Ruimte om te onderzoeken; te ondernemen en om fouten te mogen maken. Dat vraagt een andere zienswijze van de lokale overheid en haar ambtenaren. We kiezen ervoor om niet alles te willen voorprogrammeren, maar geven vertrouwen en geld (experimenteergeld) aan de sector. Denk bijvoorbeeld aan 'culturele jongeren vouchers' waarmee jongeren een idee voor een project of activiteit tot leven brengen of plekken voor een hiphop-studio, een vloer om te breakdancen, een plek in de programmering van het cultureel centrum, spoken word in de bibliotheek.

Festivals, concerten & manifestaties

Wij zien onze gemeente als podium. Een plaats waar mensen van alle culturen en van alle leeftijden, gezond van lijf en leden of met een fysieke, verstandelijke of maatschappelijke beperking samen komen om te genieten van artistieke kwaliteit of puur entertainment. Dat is de kracht van een festival, concert of manifestatie: verbinding, ontspanning en ontdekking. Wij willen organisatoren (letterlijk) ruimte, organisatiecapaciteit en ondersteuning bieden in het bijvoorbeeld eenvoudiger verkrijgen van vergunningen of essentiële faciliteiten.

Samen aanvullende middelen werven voor kunst en cultuur

Financiële middelen voor kunst en cultuur kunnen deels ook buiten de gemeentelijke begroting worden gevonden. Nederland kent tal van lokale, regionale en landelijke private én publiek fondsen die een financiële bijdrage kunnen leveren aan de culturele ambities binnen de gemeente. Wij willen een strategie ontwikkelen om samen met het lokale culturele veld aanvullende middelen te werven voor kunst en cultuur.

Europa in onze gemeente

Als we aan Europese subsidies en samenwerking denken, dan denken we allereerst aan economische en infrastructurele projecten. Dat Europa ook forse sommen geld voor kunst en cultuur beschikbaar stelt is nog niet bij iedereen bekend. Het is tijd om daar ruchtbaarheid aan te geven en als gemeente, individuele kunstenaar of ondernemer in de culturele sector mee te dingen naar de vele miljarden die voor kunst en cultuur gereserveerd liggen. In het kader van Creative Europe 2021-2027 wordt er een budget van 2,4 miljard euro beschikbaar gesteld voor samenwerkende Europese kunstenaars, bestaande en nog op te richten partnerships tussen steden, kunst- en cultuurinstellingen.

In april 2021 is het startsein gegeven voor de Conference for the future of Europe, een breed opgezet forum dat de

inwoners van de EU oproept ideeën en concrete (artistieke en maatschappelijke) invulling te geven aan de toekomstvisie op Europa in al haar aspecten. De kunst- en cultuursector mag hierbij zeker niet ontbreken!

Cultuureducatie

Cultuureducatie betekent zelf muziek maken, toneelspelen, tekenen, fotograferen en dansen. Maar cultuureducatie betekent ook bezoek aan voorstellingen, musea en cultureel erfgoed. Kinderen en jongeren leren tijdens deze activiteiten kijken, samenwerken, luisteren, invoelen, ontdekken. Samengevat staat cultuureducatie voor creativiteitsontwikkeling, experiment en onderzoek, en reflectie (enkele vaardigheden van de 21ste eeuw). Deze vaardigheden dragen bij aan de ontwikkeling van kinderen en jongeren richting volwassenheid. Uit onderzoek blijkt dat kunst en cultuureducatie positief bijdragen aan de hersenontwikkeling. Een gemeente die belang hecht aan een omgeving waar alle kinderen en jongeren zich positief kunnen ontwikkelen, zorgt voor een vaste plek voor cultuureducatie in het onderwijs. Door zelf structureel te investeren in cultuureducatie, en door deel te nemen aan (matchings)programma's als Cultuureducatie met Kwaliteit en Meer muziek in de Klas.

Kunst in de openbare ruimte

Kunst in de openbare ruimte vergroot het gevoel van welzijn en heeft zelfs een positief effect op de huizenprijzen in de wijk waar kunst te vinden is. Het is meetbaar dat mensen hun leefomgeving hoger waarderen als er kunst in de wijk is. Er is een bestaande regeling die dit faciliteert; de oude percentageregeling, beter bekend als de 1% regel. Deze schrijft voor dat er een percentage van de aanneemsom van projecten die met publiek geld worden gedaan zal worden besteed aan kunst. De regeling is nog steeds actief en wij vragen tegelijk om bij toepassen zoveel mogelijk kunstenaars uit de gemeente of regio te betrekken.

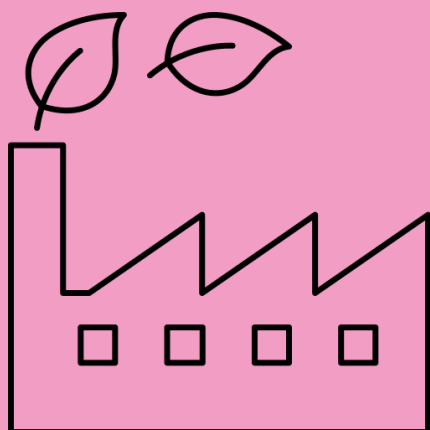
Erfgoed

Door historische gebouwen en plekken te behouden én te ontsluiten voor een breed publiek wordt niet alleen kennis van het verleden gestimuleerd maar tegelijkertijd een link gelegd naar het heden en de toekomst. Naast het tastbare, materiële erfgoed, is het immateriële erfgoed net zo belangrijk. Door Storytelling zal het draagvlak voor het behoud van erfgoed vergroot worden. Storytelling is door de verhalen achter het erfgoed te vertellen de "stenen" tot leven te wekken en meer tot de verbeelding te laten spreken. Het wordt makkelijker te begrijpen waarom iets erfgoed is. Gekoesterd erfgoed draagt bij aan hoogkwalitatief toerisme en daarmee ook aan de economische bloei van de gemeente. Het is ook de plek bij uitstek voor kunstenaars om hun inspiratie vorm te geven en voor het kunstminnende publiek om van kunst en cultuur te genieten. Cultureel erfgoed als spilfunctie voor een inclusieve en creatieve samenleving waar het verleden en het heden samensmelten en de contouren van de toekomst zichtbaar worden.

Amateurkunsten

In Nederland doen 6,4 miljoen mensen aan cultuur. Jong, oud en ouder beoefent kunst in vrije tijd. Uit passie en vaak met ambitie. Ook wie 's avonds in de garage met een band staat te spelen, of gedichten schrijft op de zolderkamer hoort daar bij. Dat geeft aan hoe groot de rol van cultuur voor de participatie is in Nederland. Als aanjagers van verbinding, creatie en talentontwikkeling is belangrijk om te stimuleren tot verdere samenwerking tussen professionele kunsten, de amateurkunsten en het deeltijds kunstonderwijs. De doorstroom van talent en het geven van kansen zorgen voor zuurstof voor meer dan 6,4 miljoen beoefenaars van amateurkunsten. Er is een noodzakelijke vraag naar een sterkere verankering van talentontwikkeling voor elke discipline. Er moet meer aandacht komen op structurele basis voor investering, toegankelijkheid, vernieuwing en verdere ontwikkeling van amateurkunsten in onze gemeente.

Meer kansen voor ondernemen.

Meer kansen voor ondernemen

Gooise Meren kan omschreven worden als wooneconomie plus, dat wil zeggen een gemeente met een sterk accent op goed wonen en met daarnaast een veelheid van kleine ondernemingen en enkele grote werkgevers. Ondernemerschap heeft behoefte aan een wendbare en dienstbare gemeentelijke organisatie, die meebeweegt met veranderingen in de economie en met de behoeften van ondernemers. De gemeente kan ondernemerschap als zodanig faciliteren, bijvoorbeeld door bedrijven in de bouw en techniek ruimte te geven op bedrijventerreinen. De corona crisis heeft zowel kansen geboden aan sommige ondernemers als ook zware lasten gecreëerd voor anderen. D66 wil dat de gemeente een blijvend oog houdt voor de gevolgen van de coronacrisis voor ondernemers door te zorgen voor een goed vangnet. De gemeente faciliteert andere manieren van werken en nieuwe economische activiteiten door onder meer een goede digitale en fysieke infrastructuur mogelijk te maken.

Werkgelegenheid, zzp'ers en bedrijventerreinen

Het aandeel zzp'ers in Gooise Meren is met 23,6 % een veel hoger percentage dan het landelijk gemiddelde van 11,3 %. Daarom dient de gemeente in te zetten op een optimaal economisch klimaat voor zzp'ers door middel van het faciliteren van (co)-werkplekken, een goede digitale en fysieke infrastructuur, zoals een glasvezelnetwerk en breedbandinternet op bedrijventerreinen en werklocaties.

Betere bedrijfshuisvesting

De coronacrisis heeft ervoor gezorgd dat forenzen permanent meer thuis zullen werken. Er blijft wel behoefte aan goed bereikbare en betaalbare bedrijfshuisvesting voor ondernemingen in Gooise Meren.

Ruimte voor kleinschalige maakindustrie op bedrijventerreinen

Diversiteit in arbeidsplaatsen draagt bij aan een gezond sociaal klimaat in Gooise Meren, aan arbeidsplaatsen voor iedereen en daarmee een laag werkloosheidscijfer. Daarom moet er ook ruimte blijven voor de maakindustrie. Dit kan bereikt worden door de bedrijventerreinen die er zijn te behouden voor bedrijvigheid en het bestemmingsplan te handhaven. Daarnaast moet er een visie ontwikkeld worden op benodigde bedrijfsruimte voor de toekomst. De behoefte aan kantoorruimte zal naar verwachting afnemen, terwijl bedrijven in de bouw en techniek juist naar meer ruimte zoeken. Bij bedrijventerreinen die binnenstedelijk liggen moet het mogelijk worden om bestemmingsplannen te wijzigen. Dit om te zorgen dat zware, vervuilende en overlast gevende bedrijven uit de kernen verplaatst worden. In samenwerking met deze bedrijven moet er voor hen een andere plek gevonden worden. Gebieden met bedrijvigheid in de kernen moeten zich voornamelijk richten op kleinschalige bedrijvigheid zonder veel klantbewegingen. Ook moet het mogelijk worden deze gebieden om te vormen tot woongebieden waar dat mogelijk is.

Meer aandacht voor de centrumfunctie Bussum

Gooise Meren is een uitgewaaierde gemeente, waar de dorpskernen een belangrijke rol vervullen in het dagelijks leven van de inwoners. Daarom dienen de dorpskernen qua voorzieningen en uitstraling op orde te zijn.

Binnen Gooise Meren vervult het centrum van Bussum een regionale functie. Het Bussumse centrum heeft veel potentie, maar op het gebied van uitstraling, compactheid van het winkelgebied en aantrekkelijke voorzieningen is er veel werk aan de winkel. Het is noodzakelijk om de centrumvisie die er ligt, de komende jaren écht te gaan vormgeven, om het centrum van Bussum weer vitaal en aantrekkelijk te maken. De benodigde transformatie heeft voor de coronacrisis alleen maar meer noodzaak gekregen.

Voor het centrum van Bussum dienen de volgende zaken te gebeuren: Compacter maken van het kernwinkelgebied, wonen boven winkels stimuleren door middel van een fonds voor pandeigenaren; de diverse dorpskernen goed met elkaar verbinden met (snelle) fietsverbindingen; een duurzame overleg- en samenwerkingsrelatie tussen de

gemeente en de ondernemers en vastgoedeigenaren uit alle sectoren om deze transformatie mogelijk te maken.

Toerisme

Met name de historische kernen van Muiden en Naarden, maar ook de natuurgebieden hebben veel te bieden aan bezoekers. Er is daardoor meer geld nodig voor onderhoud en beheer. De werkgelegenheid en levendigheid in horeca en middenstand groeien waarvan ook bewoners profiteren. De gemeente heeft een verbindende rol tussen toeristisch trekpleisters, ondernemers en horeca.

Lokale producten

Het consumeren van lokaal geproduceerde voedselproducten levert een bijdrage aan klimaatbeleid. Daarnaast stimuleert het de landbouweconomie in de regio. Om dit te bevorderen willen wij (vaker) een markt met lokale producten organiseren in alle kernen van Gooise Meren. De gemeente moet hier een aanjagende rol in vervullen.

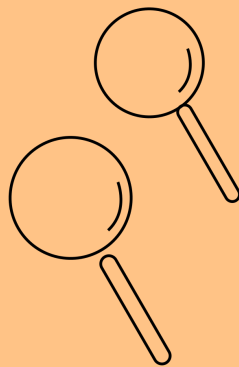
Horeca en evenementen

Evenementen zijn van maatschappelijke én economische meerwaarde, en dragen bij aan de profilering van de kernen van Gooise Meren. Er zijn al een aantal mooie en succesvolle evenementen die jaarlijks goed bezocht worden. D66 ziet ruimte voor meer evenementen, waarbij kwaliteit voorop staat en er balans dient te zijn met de locatie, zoals onze historische dorpskernen en onze waardevolle natuur. Evenementen kunnen er ook voor zorgen dat onze eigen inwoners onontdekte 'parels' in hun gemeente ontdekken.

Naast evenementen draagt ook horeca bij aan de levendigheid in Gooise Meren. Het aanbod in onze gemeente is divers en past binnen de ontwikkelingen van dorpskernen en centra van 'place-to-buy' naar 'place-to-be': niet alleen meer winkelen, maar elkaar ontmoeten en samen nieuwe ervaringen opdoen. Het aanbod van horeca dient in balans te zijn met de omgeving en in samenhang gezien te worden met andere functies in de dorpskernen en centra. Om dit te bereiken is een duurzame overleg- en samenwerkingsrelatie met de horeca essentieel.

Transparant bestuur

Transparant bestuur

Voor de oprichters van D66 was het democratiseren van publieke bestuursorganen één van de belangrijkste drijfveren. De komende jaren zien wij op dat vlak kansen die benut moeten worden.

Focusteams voor grote uitdagingen

Gooise Meren staat voor een aantal grote uitdagingen in de transformatie van de gemeente en de relatie met de bewoners. De grote thema's van de komende jaren staan in dit programma. De gemeente heeft weinig ervaring op deze terreinen en daarmee is de traditionele besturing op deze thema's veelal onvoldoende effectief en efficiënt, om de urgentie van de thema's voldoende richting te kunnen geven. D66 wil de besturing van deze thema's vereenvoudigen en stroomlijnen vanuit een integrale benadering, en hier prioriteit aan geven. D66 wil Focus teams instellen om grote thema's aan te pakken om zo meer slagkracht te bewerkstelligen.

Overkoepelende bestuursorganen

Steeds meer besluitvorming vindt plaats binnen samenwerkingsverbanden zoals de Metropool Regio Amsterdam (MRA) en Regio Gooi en Vechtstreek (RGV). D66 vindt dat een logische ontwikkeling voor beleid dat de gemeente niet (goed) alleen kan uitvoeren. De belangrijkste voorwaarden die we hieraan stellen is dat er voldoende democratische controle is georganiseerd – macht vraagt immers tegenmacht – en dat er binnen die regionale bestuursorganen ook echt een focus ligt op zaken die gezamenlijk beter te organiseren zijn. Dat betekent vooraf een duidelijk democratisch vastgestelde agenda, budget en mandaat. En natuurlijk afrekenbare verantwoording achteraf.

Ook toekomstige regionale samenwerkingen zullen we met deze positief-pragmatische instelling beoordelen.

Participatie

D66 wil dat inwoners actief betrokken worden bij de plannen en keuzes die de gemeente maakt. Soms ligt het initiatief meer bij de gemeente (burgerparticipatie) en soms gaat het uit van inwoners en/of ondernemers (overheidsparticipatie). Het doel moet zijn om de gekozen participatie trede (hoe gaan we inwoners betrekken) zo goed mogelijk te communiceren, daarbij is het managen van verwachtingen de kern. Het betrekken van inwoners bij nieuwe ontwikkelingen in de gemeente is erg belangrijk en waar mogelijk moet co-creatie met inwoners en ondernemers ingezet worden.

Wijkplatforms/wijkwethouders

Gooise Meren kent een verscheidenheid aan wijkplatforms. Deze zijn organisch ontstaan en zijn een afspiegeling van de buurt waaruit ze voortkomen. De rol van de gemeente is faciliterend met als doel beter inzicht te geven/krijgen in wat er speelt in een buurt. D66 wil dat de gemeente samen met de platforms een duidelijke wijkagenda ontwikkelt en er moet meer structuur komen ten aanzien van het wijkwethouderschap. Afspraken over contactmomenten moeten worden vastgelegd. Ook moeten wijken zonder wijkplatform kunnen rekenen op de aanwezigheid van een wijkwethouder. De wijkwethouder fungeert als belangrijk aanspreekpunt voor platforms en procesregisseur bij ontwikkelingen in de buurt.

Informatievoorziening

Informatie moet duidelijk en toegankelijk zijn. Wij vinden dat gemeentelijke communicatie verbeterd kan worden door eenvoudige en begrijpelijke taal te gebruiken waarin jargon vermeden wordt. Er zijn grote stappen gezet in bereikbaarheid door toevoeging van digitale kanalen, maar D66 vindt niet dat dit betekent dat een fysiek loket kan worden opgeheven. Vooral doven, slechthorenden, laaggeletterden en anderen met een beperking zullen hiervan afhankelijk blijven.

Niet alle informatie hoeft via de gemeente te komen. D66 vindt bijvoorbeeld dat de indiener van een vergunningsaanvraag bij het aanvragen van een vergunning zelf moet aangeven of deze zijn bureaus al heeft geïnformeerd.

Een inclusiever Gooise Meren

Gooise Meren moet een inclusieve gemeente zijn. Het platform Gooise Meren toegankelijkheid speelt hierbij een belangrijke rol. D66 wil bijvoorbeeld dat speeltuinen zodanig worden ingericht dat ook een kind met fysieke beperkingen kan meedoen. Het versterken van de sociale cohesie in wijken is ook hierbij ook belangrijk.

Privacy

Ondanks de beste bedoelingen blijkt de afgelopen jaren toch regelmatig dat er privacy-lekken zijn bij publieke instanties. Wij vinden dat de overheid de standaard moet zetten en willen het zo organiseren dat de gemeente aantoonbaar voldoet aan wet- en regelgeving omtrent privacy.

Coalitieakkoord op hoofdlijnen

D66 wil op gemeentelijk niveau een coalitieakkoord op hoofdlijnen. Niet omdat de uitvoeringsdetails er niet toe doen, maar omdat we vinden dat een besluit daarover transparant moet plaatsvinden. De beste plek daarvoor is in de gemeenteraad na een debat. Bovendien vindt D66 dat het uitgangspunt voor de invulling van de collegebezetting moet zijn dat er één wethouder per coalitiepartij wordt geleverd.

Transparante besluitvorming in drie stappen

Gooise Meren heeft gekozen voor het zogenaamde BOB-model (beeldvorming-oordeelsvorming-besluitvorming) als vergadermodel voor de gemeenteraad. Uitgangspunt hierbij was dat onze inwoners/ondernemers/organisaties bij de beeldvorming uitvoerig mee kunnen doen aan het gesprek op de politieke avond. De ervaring leert dat dit onvoldoende tot zijn recht komt.

D66 wil daarom dat het gesprek op de politieke avond meer ruimte geeft aan sprekers, waarbij sprekers volwaardig meedoen aan het gesprek. Bovendien moet het mogelijk zijn om enige vorm van mening al toe te staan in de beeldvorming, juist om deze beeldvorming te verduidelijken.

'Right-to-Challenge'

De gemeente biedt inwoners het recht de gemeente uit te dagen om, tegen gelijke kosten en voorwaarden, gemeentelijke taken uit te voeren zoals het onderhoud van een lokaal plantsoen. Dit wordt het 'Right-to-Challenge' genoemd. Daarnaast bestaat de 'initiatieventafel'. D66 wil dat de gemeente deze mogelijkheden beter onder de aandacht brengt. Voorwaarden en mogelijkheden moeten van tevoren duidelijk zijn. De wijkwethouder moet hier een actieve rol bij innemen.

Bestuurlijke kwaliteit

De gemeenteraad is het hoogste bestuursorgaan in de gemeente. Raadsleden vervullen dus een belangrijke taak en moeten goed zijn opgeleid. Wij vinden dat raadsleden nog meer in de gelegenheid moeten worden gesteld om vooral in het eerste jaar trainingen te krijgen met als doel de kwaliteit van de raad te verhogen. Raadsleden hebben natuurlijk vooral een eigen verantwoordelijkheid hierin.

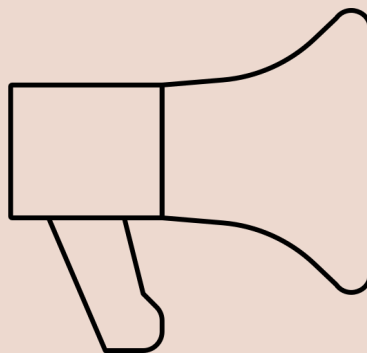
Financieel beleid
koppelen aan
ambities.

Financieel beleid koppelen aan ambities

Gooise Meren is een gemeente met een hoog voorzieningenniveau. Om een hoog voorzieningenniveau te behouden is het nodig dat verstandig financieel beleid wordt gevoerd. Een sluitende meerjarenbegroting is hierbij een vereiste. Investerings die de gemeente doet, moeten in verhouding staan tot de ambtelijke capaciteit en de financiële kengetallen (zoals schuldpositie en weerstandsniveau). Een groener, vitaler en kansrijker Gooise Meren impliceert dat de gemeente verder investeert, dit vraagt ook aan de inkomstenkant van de gemeente het noodzakelijke. Bij belastingheffing moet de gemeente kijken naar de integrale (woon-)lasten. Bovendien moet de gemeente inzetten op het verkrijgen van Provinciale, Rijks en Europese subsidies ten behoeve van investeringen.

De lat omhoog.

Dit verkiezingsprogramma is democratisch vastgesteld door de Algemene Afdelingsvergadering van D66 Gooise Meren. Het is samengesteld aan de hand van de inbreng en suggesties van leden en experts tijdens verschillende (digitale) gesprekstafels die zijn georganiseerd tussen februari en juli 2021.

De Verkiezingsprogrammacommissie

Monique IJsselstijn

Maarten Balzar

Mark van der Veer (vz.)

goisemeren.d66.nl